
VRAAG EN ANTWOORD

Medelid LEKENS Gilbert - Spechtstraat 23 - 9070 Wachtebeke richt de volgende vraag :

Kan iemand mij in staat stellen het boek : "HET GEHEIM LEGER VECHT" geschreven door Hulp-O/Lt DE VUYST – Uitgeverij FIAT – Gent 1945 – te raadplegen of eventueel aan te kopen. Dit boek interesseert mij bijzonder omdat daarin sprake is over de gevechten te Mariakerke tijdens de Septemberdagen 1944.

HISTORISCHE ONDERWIJSCOLLECTIE

Het "Centrum voor de Studie van de Historische Pedagogiek" (Directeur : Prof. Dr. K. De Clerck), verbonden aan de R.U.G. en gevestigd aan de Baertsoenkaai 3 te Gent, spant zich sinds geruime tijd in om een HISTORISCHE ONDERWIJSCOLLECTIE aan te leggen, met de bedoeling te komen tot een permanente tentoonstelling.

Iedereen heeft ooit met de school te maken gehad : de kleuterschool, de lagere school, de middelbare school, de technische school, de beroepsschool, de school voor hoger onderwijs of de universiteit.

In de loop der jaren hebben al die scholen sterke veranderingen ondergaan. Het meubilair, het didactisch materiaal, de leerboeken, de schriften, enz. zijn geleidelijk geëvolueerd. Men kan er o.m. uit afleiden wat in het verleden allemaal is geprobeerd om het onderwijs beter en effectiever te maken.

Hetgeen tot nog toe te Gent in de HISTORISCHE ONDERWIJSCOLLECTIE is bijeengebracht, heeft niet enkel tot doel visuele informatie te verschaffen aan studenten van normaalscholen en pedagogische faculteiten, maar wil ook ten dienste staan van belangstellenden in de ruimste zin. Het zal mettertijd gelegenheid bieden tot het bestuderen van oude onderwijssystemen en het vergelijken van opvoedkundige denkbeelden uit heden en verleden.

Inmiddels poogt het "Centrum voor de Studie van de Historische Pedagogiek" de verzameling voortdurend uit te breiden door middel van aankopen en het aanvaarden van schenkingen. Wie ertoe wil bijdragen aldus een stuk cultuurgoed te behouden en te bewaren, kan zich schriftelijk (via Baertsoenkaai 3, 9000 Gent) of telefonisch (via 091/24.02.24) in verbinding stellen met Prof. Dr. K. De Clerck.

DE BRAEMPOORT EN DE WATERMOLEN

Oorspronkelijk telde de stad Gent vier poorten : de Ketelpoort, de Braempoort, de Sint-Jorispoort en de Torrepoort. Door uitbreiding van het grondgebied van de stad werden deze buitenpoorten nu binnenpoorten.

De Braempoort was gelegen op de Schelde aan de Brabantdam. Er werd een watermolen gebouwd in het midden van de 13de eeuw. Een groot wiel bracht vier molens in werking : een "roghhemeulen, een Hoeckmeulen, een Mautmeulen en de Waeline". De molen werd door het stadsbestuur verpacht. We beschikken over een akwarel van Wijnants, die ons een beeld geeft van de molen omstreeks 1820. In 1881 als de molen zal worden afgebroken was de toestand nog zoals in 1820.

Het verhuren van de watermolen was een belangrijke ontvangst voor de stad Gent. In 1349 bedroeg het huurgeld 12 48 pond; in het midden van de 18° eeuw werd de molen verpacht voor 3000 florijnen. In het begin van de 19° eeuw bedroeg de pacht nog 4000 frank, maar daarna zal de belangstelling voor het pachten van de molen sterk verminderen. In 1870 werd de molen voor de geringe som van 100 frank verhuurd. In 1874 houdt de bedrijvigheid van de watermolen op.

Van de Watermolenbrug tot aan de Nieuwbrug aan de Keizer Karelstraat lag de Reep. Er lag geen brug aan het Geeraard Duivelsteen, maar

de Wijngaardbrug bestond wel. Trouwens de Limburgstraat en de Vlaanderenstraat bestonden nog niet. Sommige huizen in de beide straten dragen een jaartal van hun bouwjaar. Langs de overzijde lag de Nederscheldestraat, waarvan thans nog een kort stukje overblijft (aan de Brabantdam) en waarvan de benaming herinnert aan de Nederschelde, die daar vloeide. De illustratie toont ons de Watermolenbrug, de Watermolen en een huizenrij in de Nederscheldestraat. In het huis met trapgevel en drie ramen woonde de drukker Camille Veyt. In deze drukkerij werd "L'Echo des Flandres" uitgegeven, ook vanaf 1858 De Broedermin, alsook Het Zondagblad, Het Vlaamsch Verbond en de Leeskamer.

De watermolen werd afgebroken in 1881. Een deel van de Reep zal overwelfd worden in 1885 (het huidige Fr. Laurentplein). Na de tweede wereldoorlog zal ook het overige deel van de Reep worden gedempt; enkel een klein stukje aan het Geeraard Duivelsteen bleef over.

M. LIEVENS

(Naar Prosper Claeys "Gand pendant la période hollandaise" Reproductions par Armand Heins).

LODEWIJK LIEVEVROUW

Al de lezers kennen wel het Gents Woordenboek en de naam van de schrijver Lodewijk Lievrouw.

Lodewijk Lievrouw werd geboren te Gent op 2 april 1862. Hij bezocht de stadsschool in de Sassepoortstraat (thans Bevelandstraat), daarna het Atheneum. In 1882 werd hij bediende op het stadhuis te Gent. Van jongs af aan betuigde hij een warme belangstelling voor het toneel; hij werkte mede aan de toneelafdeling van De Vrijheidsliefde en van het Van Crombrugghegenootschap. Tevens was hij lid van de Zetternamskring, een Vlaams liberale vereniging en schreef toneelrecensies in De Stad Gent en in de Journal de Gand. Bij de vaststelling dat meestal vreemde toneelstukken in vertaling werden opgevoerd, zette hij zich zelf aan het schrijven. Zo schreef hij een groot aantal blijspelen, drama's, zangspelen. Zijn voornaamste werk is vermoedelijk De Witte Kaproenen, dat hij schreef samen met zijn vriend Gustaaf Dhondt en op muziek gezet door Oscar Roels. Dit stuk werd opgevoerd bij de opening van de Nieuwe Nederlandse Schouwburg in 1899 en het stuk kende 24 opvoeringen. Voorzeker een succes.

Lievrouw betreurde, dat er geen opleiding bestond voor acteur. Hij stichtte de Maatschappij tot Aanmoediging van de Vlaamsche Tooneelspeelkunst, waaraan een toneelschool was verbonden. Dit gebeurde in 1911. Dr. Oscar De Gruyter was secretaris-beheerder van de

nieuwe school. Lievevrouw bleef 25 jaar lang secretaris van de maatschappij en 31 jaar bibliothecaris van de toneelschool.

De belangstelling van Lievevrouw ging ook uit naar de volkskunde en in het bijzonder naar de Gentse taal. Dit werd zijn levenswerk. Dag aan dag besteedde hij al zijn tijd aan onderzoekswerk; persoonlijk zagen we hem regelmatig in de universiteitsbibliotheek. Hij verzamelde meer dan 60.000 steekkaarten. Op een vraag van de Koninklijke Vlaamsche Academie naar een Gents Idioticon zond hij zijn werk in, dat bekroond werd in 1911. Maar de uitgave zou nog lang op zich laten wachten. Pas in 1949 werd het werk in tien deeltjes gepubliceerd. Lievevrouw had nog het geluk een deel van zijn prachtig werk in druk te zien verschijnen. L. Lievevrouw overleed te Gent op 8 oktober 1951; hij was 89 jaar oud.

M.S.

(Naar een artikel L. Lievevrouw door Fr. De Coster in Oostvlaamsche Zanten 1952).